

תמצית - הנהל למניעת הטרדה מינית

הסתדרות הנוער העובד והלומד

תזכורת ינואר 2023

לשם התמודדות עם התופעה ולשם מניעתה בכל מעגלי הפעילות של התנועה שבהם עובדים, פעילים, מדריכים, מתנדבים וחניכים, ניסחה התנועה נוהל לטיפול בתקיפות ובהטרדות מיניות בתנועה. המסמך הנ"ל הינו **תמצית** מתוך הנהל המלא והתקנון, אשר מופצים באתר 'חריש לחיים' וכן בפלקטים במרכזי התנועה השונים.

כמו כן, החוק למניעת הטרדה מינית חוקק בשנת 1998 והוא נועד להסדיר את מערכות היחסים במקומות העבודה ובכדי למנוע הטרדה מינית, במטרה להגן על כבודו של האדם, חירותו ופרטיותו ובכדי לקדם שוויון בין המינים.

מהי הטרדה מינית?

הטרדה מינית יכולה להיעשות אם על-ידי גבר ואם על-ידי אישה. כל הכתוב במסמך זה בלשון זכר או נקבה, מתייחס לשני המינים כאחד ונכתב לצורך הנוחות בלבד.

הטרדה מינית היא כל אחד מהמעשים הבאים:

1. **סחיטת אדם באיומים** לביצוע מעשה בעל אופי מיני. לדוגמה: אחראי או ממונה המאיים לפטר עובדת אם היא תסרב לקיים אתו יחסי מין.
2. **מעשה מגונה**. ביצוע מעשה למען גירוי מיני. לדוגמה: עובד או ממונה הנוגע בעובדת לשם גירוי מיני או החושף את עצמו בפניה, בלא הסכמתה.
3. **הצעות חוזרות בעלות אופי מיני** אף שהאדם שאליו מופנות ההצעות הראה שאינו מעוניין בהן. ההתייחסויות חוזרות המתמקדות במיניותו של אדם, אף שהאדם שאליו מופנות ההתייחסויות הראה שאינו מעוניין בהן. לדוגמה: התייחסות חוזרת לפן המיני במראהו של אדם, למרות הבהרותיו שהדבר מפריע לו.
4. **התייחסות מבזה או משפילה למינו או לנטייתו המינית של אדם** בין אם הוא הראה שהדבר מפריע לו ובין אם לא.
5. **פרסום תצלום, סרט או הקלטה של אדם**, המתמקד במיניותו, בנסיבות שבהן הפרסום עלול להשפיל את האדם או לבזותו, ולא ניתנה הסכמתו לפרסום. אלא אם כן, הפרסום נעשה בתום לב ו/או למטרה כשרה ו/או יש בו עניין ציבורי המצדיק אותו בנסיבות העניין.
6. **התנהגות לא נאותה של חובש או מגיש עזרה ראשונה** בעת טיפול רפואי כלפי מטופל.

מהי התנכלות?

התנכלות היא כל אחד מאלה, אם המעשה מתבצע במסגרת יחסי עבודה:

1. מעביד או ממונה מטעמו פוגע בעובד או בדורש עבודה - כאשר מקור הפגיעה הוא הטרדה מינית. דוגמה: ממונה/מנהל המונע את קידומה (או מביא לפיטוריה) של עובדת עקב סירובה להצעתו החד-פעמית למגע מיני; מעביד או ממונה מטעמו פוגע בעובד או בדורש עבודה - כאשר מקור הפגיעה הוא תלונה על התנכלות או תביעה משפטית בשל התנכלות. דוגמה: ממונה/מנהל המונע את קידומה (או מביא לפיטוריה) של עובדת בגלל תלונה שהגישה למנהלים במקום העבודה או למשטרה.
2. מעביד או ממונה מטעמו פוגע בעובד או בדורש עבודה - כאשר מקור הפגיעה הוא סיוע של עובד לעובד אחר בקשר לתלונה או תביעה משפטית על התנכלות. דוגמה: עובדת מסרה עדות בקשר להתנכלות כלפי עובד אחר; המעביד ו/או הממונה עליה מרע את תנאי העבודה שלה בשל כך.

מהי "מסגרת יחסי עבודה"?

הטרדה מינית או התנכלות ב"מסגרת יחסי עבודה" מתקיימת בנסיבות אלה:

1. במקום העבודה או בכל מקום שבו מתקיימת הפעילות התנועתית (טיול, מחנה, השתלמות, סמינר וכו').
2. ניצול מרות ביחסי העבודה בכל מקום שהוא או תוך כדי עבודה כגון: בזמן נסיעות לצורכי עבודה, בביתו של הממונה/האחראי על העובד/המדריך/החניך או נסיעה הנעשית בזמן העבודה במסגרת העבודה, לשם ישיבת עבודה מחוץ למקום העבודה.

הטרדה מינית והתנכלות נוגדות את מדיניות התנועה:

הטרדה מינית והתנכלות פוגעות ביחסי העבודה, ועומדות בניגוד למדיניות התנועה, והיא לא תשלים עמן.

אם מישהי סבורה שהטרידו אותה מינית או שהתנכלו לה, פתוחות בפניה שלוש אפשרויות והיא יכולה לבחור אם ליזום אחד או יותר משלושת ההליכים:

1. **הליך אזרחי**- הנפגעת יכולה להגיש, בתוך שבע שנים, תביעה בבית המשפט נגד המטריד או המתנכל בעצמו, ואם הוא טוען שהתנועה אחראית, גם נגד התנועה.
2. **הליך פלילי**- הנפגעת יכולה להגיש תלונה במשטרה.
3. **טיפול באחריות התנועה**- אם ההטרדה או ההתנכלות התבצעה "במסגרת יחסי עבודה" ו/או במסגרת פעילות התנועה, הנפגעת יכולה להגיש תלונה בפני אחת מהאחריות בתנועה.

מוטלת על התנועה אחריות מיוחדת על מעשיהם של עובדיה או של ממונים מטעמה, במסגרת יחסי עבודה. לפיכך, התנועה תנקוט באמצעים הבאים:

1. מניעת הטרדה מינית על ידי הסברה והגברת מודעות
2. טיפול ביעילות בהטרדה מינית או התנכלות שנודע עליהן
3. התנועה דורשת מכל ממונה מטעמה ומכל עובד, מדריך, רכז, מתנדב או פעיל חברתי, להימנע ממעשים של הטרדה מינית והתנכלות במסגרת יחסי עבודה. לעשות כל שביכולתו כדי למנוע מאחרים מעשים כאלו, והכל כדי ליצור, יחד עם התנועה, סביבת עבודה בלא הטרדה מינית והתנכלות

מניעת הטרדה מינית במהלך טיפול רפואי – חובשים תנועתיים ומרפאה במפעל התנועתי:

1. הטיפול הרפואי מְזַמֵן מצב פיזי קרוב בין המטפל למטופל, הכולל לעתים חשיפת איברים מוצנעים, ואף מגע בהם לצורך הבדיקה. התשאול הרפואי עלול לכלול שאלות אינטימיות ורגישות.
2. על המטפל לפעול בזהירות, ברגישות ובאחריות גבוהות ולשמור על מקצועיות, על מנת שלא יעבור למצב של הטרדה, או שתיגרם אי נוחות למטופל/ת. על המטפל להקפיד על שמירת הגבולות לטיפול, ולהימנע מכל מגע וחשיפת איברים שאיננה נחוצה והכרחית לצורך הבדיקה והטיפול.
3. בדיקה הכוללת חשיפת איברים מוצנעים תעשה בתוך חדר סגור, או תא בדיקה סגור הבנוי מאמצעים ארעיים. בדיקת מטופלת ע"י חובש/רופא גבר תתבצע רק בליווי אישה בוגרת מצוות המפעל. במקרים בהם סעיף זה עלול לדחות טיפול דחוף מציל חיים, ניתן לחרוג ממנו.

ככלל, נכון לאדם להבהיר שאיננו מסכים למעשה ולהטרדה אך גם אם לא אמר ועשה דבר עדיין העבירה אסורה.

התקנון והחוק המלאים מפורסמים באתר 'חריש לחיים' ובמשרדי התנועה.

ניתן לפנות בנושא לממונות על התחום בתנועה.

בהסתדרות ניתן לפנות ל:

רויטל שחורי, מירה אלפסי, יוני בן דור.